
HABITABILITY

Elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet
För livskraftiga och bobara skärgårds- och vattenområden

MELLANRAPPORT JANUARI 2023

1. PROJEKTÄGARE

Åbo Akademi, Skärgårdsinstitutet vid Centret för Livslångt Lärande

2. PROJEKTNAMN, ÄRENDENUMMER OCH TIDTABELL

- Habitability – elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet / för livskraftiga och bobara skärgårds- och vattenområden
- 56/2021
- 1.10.2021–31.12.2023

3. ÖVERSIKT AV PROJEKTET

Finland är ett av de länder med mest skärgård och vattendrag i Europa. Här finns mer än 500 öar med heltidsbosättning och nästan 20 000 öar med deltidsbosättning utan fast vägförbindelse. Medräknat de åländska skärgårdskommunerna har landet drygt 70 000 invånare, som kan klassas som skärgårdsbor. Men många av öarna längs Finlands kust och i inlandet har en minskande befolkning, svag attraktionskraft för inflyttning och kraftig säsongsvariation på grund av ett starkt turismtryck.

Finlands skärgårdsområden är mycket varierande. Den mest urbana skärgården finns i Helsingfors, medan Utö i Pargas yttre skärgård är belägen på flera timmars båtresa från fastlandet. Språkligt sett rör vi oss från den enspråkigt svenska västra delen av Skärgårdshavet till det enspråkigt finska Insjöfinland. Skärgårdsborna är ofta i minoritet – det är därför viktigt med starka nätverk på gräsrotsnivå över landskaps- och språkgränserna.

Konceptet bobarhet (habitability, asuttavuus) utvecklades på ön Kökar under åren 2018–2020, mycket inspirerat av den åländska bärkraftsmodellen. Det är en anpassning av hållbarhet till små samhällen. Att vara bobar betyder att det finns jobb, bostäder, skola, färjor, tillhörighetskänsla med mera – i korthet är det förutsättningen för att kunna vara ett hållbart samhälle, som kan ta hand om sina

människor, värna om naturen och vårda det omgivande havet eller vattenområdet. Det är utvecklat för öar, men kan med fördel även användas på mindre samhällen som präglas av närheten till vatten och de begränsningar i avstånd och högre levnadskostnader det medför.

I en bobarhetsanalys definierar, mäter och utvecklar en ö sin attraktivitet utgående från sju områden: välmående människor, platsens identitet, rent vatten, ekosystem i balans, offentlig service, förnybar energi, samt lokal ekonomi. Dessa mäts genom fyrtiofem indikatorer. Idén med att genomföra en bobarhetsanalys är att de som bor på en ö ska förstå och kunna mäta vad som gör just deras ö mer eller mindre bobar på en praktisk och påverkbar nivå. Temanätverket ska ge de kunskapsmässiga verktyg som behövs för att de deltagande öarna ska kunna göra egna bobarhetsanalyser och -strategier, vilket i förlängningen kan öka öarnas attraktionskraft och inflyttningspotential.

Det nya temanätverket Habitability arbetar med att lägga grunden till ett varaktigt och inkluderande nätverk mellan skärgårdsbor i Bottenhavet, Kvarken, Åland, Skärgårdshavet, Finska viken och Insjöfinland. Samarbetet adresserar skärgårdssamhällenas likartade utmaningar och höjer skärgårdsbornas gemensamma röst i det finländska beslutsfattandet.

I detta temanätverk används bobarhetskonceptet för att analysera öarnas bobarhet och skapa ett nationellt nätverk på gräsrotsnivå. Arbets- och näringsministeriet har genom Egentliga Finlands förbund beviljat Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi finansiering för ett temanätverk, som pågår till och med 2023. Samarbetsparter är 12 Leadergrupper med skärgårdsområden, samt föreningen Finlands Öar rf. Totalbudgeten för nätverket är 250 000 euro.

4. SAMARBETSPARTER

De deltagande 12 Leader-grupperna representerar Finlands alla åtta skärgårdskommuner och 23 av Finlands 40 kommuner med skärgårdsdel:

Aktion Österbotten:	Malax, Korsholm, Närpes, Vörå, Larsmo
I samma båt:	Kustavi, Pargas, Kimitoön
Nouseva rannikkoseutu:	Hailuoto
Piällysmies*:	Heinävesi, Enonkoski, Savonlinna
Pomoväst:	Ingå, Kirkkonummi, Raseborg, Hanko
Päijänne Leader:	Asikkala
Rajupusu*:	Sulkava
Sepra:	Kotka, Pyhtää
SILMU:	Loviisa, Porvoo, Sipoo
Varsin hyvä:	Masku, Naantali, Taivassalo, Turku
Veejjakaja:	Hirvensalmi, Mikkeli, Puumala
Ykkösakseli:	Salo

*Leader-grupperna Piällysmies och Rajupusu har den 1.1.2023 gått tillsammans och bildat Leader-gruppen SavonLuotsi Leader ry.

Temanätverkets övriga viktiga samarbetsparter är Skärgårdsdelegationen (SANK), föreningen Finlands öar rf – Suomen saaret ry, Ålands sex skärgårdskommuner genom föreningen Företagsam skärgård rf samt Nordiska Skärgårdssamarbetet.

5. MELLANRAPPORT ÖVER PROJEKTETS VERKSAMHET 1.10.2021–31.12.2022

5.1 Arbetsinsatser

Inom Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi är FM Pia Prost (projektledning), Skärgårdsinstitutets ordförande FD Cecilia Lundberg (koordinering), PM Mia Henriksson (kommunikatör), FM Annina Kainu (sakkunnig), Matilda Londen (sekreterare) samt Carola Isaksson (ekonomi) kopplade till projektet. Christian Pleijel, bobarhetskonceptets upphovsman, anlitas via upphandling som utomstående konsult.

5.2 Styrgruppens sammansättning och möten

Sami Tantaranmäki, SANK/MANE (ordförande)

Hanna-Mari Kuhmonen, Työ- ja elinkeinoministeriö

Sami Heinonen, Varsinais-Suomen Liitto

Nina Söderlund, Finlands Öar rf - Suomen saaret ry (FÖSS)

Siv Sandberg, Offentlig förvaltning, Åbo Akademi

Mathias Bergman, Habitability facilitator

Sini Yläsaari, Piällysmies, varajäsen Anne Vanttinen, Rajupusu

Minna Boström, I samma båt, suppleant Mathias Högbäck, Aktion Österbotten

Gunilla Wasström, Pomoväst, varajäsen Maarit Teuri, Leader Ykkösakseli

Christian Pleijel, Cecilia Lundberg och Pia Prost, Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi

Styrgruppen har under denna tidsperiod haft fem möten: 19.11.2021, 24.3.2022, 16.5.2022, 16.9.2022 och 12.12.2022.

5.3 Projektets genomförande

Inom temanätverket arrangerar Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi utbildningar, workshops och möten kring bobarhet i de deltagande skärgårdsområdena. Nätverket är tvåspråkigt och fungerar också som en brobyggare mellan de olika språkområdena. Beroende på föreläsare ordnas en del av utbildningen på engelska.

Under hela projektiden kommer Skärgårdsinstitutet att ordna åtta workshops utgående från de olika delområdena inom bobarhetsanalysen, fyra workshops arrangeras fysiskt i olika regioner medan fyra ordnas digitalt. Därtill ordnas lokala utbildningsdagar kring bobarhet i alla deltagande Leaderområden. Inom nätverket identifieras och samlas föreningar och sammanslutningar från landets alla

skärgårdsområden, för nätverkande och kunskapsöverföring skapas en digital plattform. En nationell öriksdag arrangeras för ö- och skärgårdsbor i hela Finland i slutet av projektiden.

5.3.1 Workshop #1 – Introduktion, 1.2.2022 kl 13.00-16.00 på Zoom

”Fullt hus” är knappast ett lämpligt begrepp att använda för att beskriva ett seminarium som ordnas på distans – men upplevelsen var tydlig: det var fullt hus när Habitability-nätverket i februari höll sin första workshop med 114 deltagare från alla Finlands skärgårdsområden. Seminariet var helt tvåspråkigt, med textade filmer, simultantolkning och föreläsningar på finska och svenska i två skilda digitala rum.

Programmet i korthet:

- Välkommen och projektledning
- Alla deltagares öar/vistelseorter presenterades via karta över Finland
- Hälsningar från specialsakkunnig, Arbets- och näringsministeriet Hanna-Marie Kuhmonen, ledande sakkunnig och generalsekreterare för Skärgårdsdelegationen Elina Auri
- Skärgårdskunskap och sjöar – vad är det? Läget i Finland?
- Intro Habitability
- Poll för att pejla hur bobara de närvarande öarna är i nuläget.
- Vad är en bobarhetsanalys?
- Citizen science, Professor i miljöstyrning och policy Nina Tynkkynen
- Presentation av TEM-projektet.
- Sammenslutningen af Danske Småøer / Lise Thillemann Sørensen (på engelska)
- Leaders roll, Minna Boström, I samma båt rf
- Fältstudie 1 inför nästa träff på Karlö

I det feedbackformulär som skickades ut efter workshoppen (10 svar) fick dagen skolvitsordet $8,9 \pm 0,6$ på skalan 4-10.

5.3.2 Workshop #2 – Delområde 1: Platsens identitet, 4-6.4.2022

Temanätverket första fysiska träff, men andra workshop, ordnades på Karlö i början av april. Temat för träffen på Karlö var ”Platsens identitet”, det vill säga bobarhetsanalysens första delområde av sju. Fokus låg på öars olika folkmängder, avstånd och tillgänglighet. Nätverkandet inleddes redan på tåget, eftersom en stor del av de totalt 40 deltagarna färdades i grupp – först till Uleåborg och sedan med abonnerad buss till Karlö. Själva dagen för workshoppen hölls vid foten av Marjaniemi fyr på Arctic Lighthouse hotell.

Deltagarna på Karlö representerade 19 olika öar eller skärgårdsområden runtom i Finland: Dessa var, från norr till söder/öster: Karlö, Replot, Savonranta, Barösund, Livonsaari, Otava, Töfsala, Velkua, Brändö, Houtskär, Äplö, Korpo, Nagu, Västanfjärd, Pettu, Skåldö, Norrkulla-landet, Pellinge och Fagerö.

Inför träffen på Karlö hade deltagarna gjort fältstudier på sina egna öar. För respektive ö presenterades resultaten i korthet: antalet fastboende, deltidsboende, besökare och total folkmängd då alla dessa räknas ihop. Dessutom analyserades det som kallas årstidsdynamik, alltså hur stor variationen i folkmängden är enligt säsong. Redan här märktes att det inte är helt lätt att hitta dessa siffror för olika öar och det kan också vara utmanande att till exempel särskilja en deltidsboende från en mer tillfällig besökare. Men för att kunna mäta det mänskliga trycket på en ö är dessa data helt avgörande.

Program utöver bobarhetsanalys och nätverksbygge var Karlös kommundirektör Maarit Alikoski som presenterade senaste nytt kring broplanerna för workshopsdeltagarna. Anne-Mari Haapala höll en presentation om ylletröjan tikkuröijy, den traditionella Karlötröjan med anor i 1800-talets början som finns upptagen på Finlands nationella förteckning över levande kulturarv. Utöver att workshopdeltagarna guidades uppe i Marjaniemi fyr, bjöds de på en presentation om bryggeriet Hailuodon panimo av grundaren Kimmo Kaukonen.

Här ett litet plock bland de tankar om hur Habitability-nätverket ska fungera och vad som behövs för att sprida intresset för att göra bobarhetsanalyser för olika öar:

"Att träffas fysiskt är en förutsättning för att skapa kontakter och få till stånd ett fungerande nätverk. Det är så värdefullt att vi är samlade här nu."

"Vi behöver någon slags informationsbank där vi kan dela material, tips och idéer med andra i nätverket."

"Vi behöver få handboken och material på svenska och finska för att kunna förankra tanken om att göra en bobarhetsanalys ute i bygderna."

"Det känns tryggt att veta att vi är många skärgårdsbor i Finland."

I det feedbackformulär som skickades ut efter nätverksträffen fick dagarna på Karlö skolvitsordet $8,8 \pm 0,6$ (på skalan 4-10).

5.3.3 Workshop #3 – Delområde 2: Ekosystem, stormar och klimatförändring, 4.10.2022

Den tredje workshoppen arrangerades på distans den 4 oktober kl 13-15.30. Delområdet Ekologi lockade 42 deltagare, med en rätt jämn spridning över Finlands skärgårdsområden. Seminariet var helt tvåspråkigt, med ett par inlägg på engelska.

Programmet i korthet:

- Välkommen, uppdatering om vad som hänt i projektet.
- Introduktion till bobarhet, textad film
- Presentation av deltagarna
- Bobarhetsanalysens delområde 2: Ekosystem, introduktion
- Naturinventeringar, forskning och medborgarforskning / Hanna Jalkanen, lektor, biolog, Yrkesinstitutet Livia

- Hur fungerar SANK? Elina Auri, / ledande sakkunnig och generalsekreterare, Skärgårdsdelegationen.
- Stormar och hur de påverkar vardagen på öar / Tuuli Rantala, Inishbofin Development Company
- Hur påverkas vardagen på min ö? Diskussion i mindre, digitala rum
- Det åländska Leader-projektet kring bobarhet / Projektledare RoseMarie Hellén
- Ivan Matic, Island Movement, Croatia
- Erika Englund, Välkommen till Pellinge!

5.3.4 Workshop #4 – Delområde 3: Färskvatten, 14–16.11.2022

Pellinge var målet när skärgårdsnätverket Habitability för andra gången samlades till en fysisk träff. Temat för dagarna den 14–16 november 2022 var vatten och avlopp, det vill säga bobarhetanalysens delområde 3. De flesta öar har sötvattenbrist och det är därför viktigt att hålla koll på öns vattenresurser och vattenkvalitet. Hur mycket använder vi? När? Till vad? Och vad händer när vattnet är använt – hur hanterar ön avloppet?

Totalt deltog 50 personer på Pellinge, 41 personer på informationskvällen den 14.11 och 30 personer på den egentliga workshoppen 15.11. Deltagarna representerade 16 olika öar från olika delar av kusten, allt från Karlö vid Uleåborg till Fagerö i Kotka, samt flera skärgårdsområden i Insjöfinland. Problematiken var liknande hos de flesta – om det finns god tillgång till färskvatten blir mängderna svartvatten snabbt ett problem. Alternativt är färskvatten en bristvara på ön. Som exempel använde vi oss av Föglö, och bekantade oss med deras utmaningar inom färskvattensanvändning och avlopp.

Ön Pellinge fick vi bekanta oss med genom en guidad tur kring S:t Olofs kapell till öns nya café, som är inhyst i den nedlagda skolan och drivs av öborna själva. Här ledde Skärgårdsdelegationens Elina Auri en diskussion om hur SANK kunde samverka med ett skärgårdsnätverk på gräsrotsnivå. Dessutom hölls en presentation om Tove Janssons sommarparadis Klovharun, som ägs av Pellinge hembygdsförening. Innan bussen styrde hemåt dag tre, gjorde gruppen ett besök i Stor-Pellinge Skärgårds Jaktförenings alldeles nya slakthus – som också det har byggts med hjälp av Leader-finansiering. Slakthuset möjliggör att jaktlaget på ett mer tidseffektivt sätt kan ta hand om sitt byte och också sälja av köttet. Besöket i slakthuset intresserade många av deltagarna, eftersom problemet med en alltför snabbt ökande hjort- och rådjursstam finns på många öar.

Efter fyra workshoppar, av vilka två hållits på distans och två varit fysiska träffar, är här några av kommentarerna från deltagarna efter den andra fysiska träffen i november 2022:

”Trevligt att träffa personer man lärt känna i Karlö och även nya ansikten. Man fick mersmak för att diskutera med dem om olika skärgårdsfrågor.”

”Deltagande från de flesta skärgårdsområden i landet, allt från Karlö till Kotka samt Insjöfinland, med denna sammansättning kan stora gemensamma mål uppnås. Allt fungerade mycket bra.”

”Skärgårdsfrågor ur ett holistiskt perspektiv gagna alla. Intressant att problemställningarna är ungefär desamma överallt.”

Responser som samlades in efter nätverksträffen i Pellinge fick skolvitsordet $8,7 \pm 0,9$ (skala 4-10). Feedbacken visade också att deltagarna var nöjda med såväl innehåll, de praktiska arrangemangen och hur tvåspråkigheten tacklats.

5.3.5 Lokala träffar på de olika Leader-gruppernas områden

Lokala utbildningsdagar och/eller informationstillfällen kring bobarhet ordnas i alla deltagande Leader-områden. På de öppna infoevenemangen för allmänheten diskuterades bobarhetskonceptet, gemensamma utmaningar och grundande av nätverket. Evenemang 1.10.2021–31.12.2022:

I samma båt:	Konceptet presenterades på Skärgårdshavets vinterträff 4.3.22 på Zoom (ett 60-tal deltagare).
Nouseva rannikkoseutu:	Öppet deltagande på nätverksträffen på Karlö den 5.4.22 (14 av de totalt 40 deltagarna var Karlöbor).
Piällysmies:	Infokväll i Enonkoski fullmäktigesal, tisdag 20.9.22 kl 17.00. (16 deltagare)
Pomoväst:	Älykkäät rannikkokylät-workshop. Bromarv 27.4.22. (Ett 20-tal deltagare)
Päijänne Leader:	Infokväll på Marttilan tila i Asikkala, tisdag 21.9. klo 17.00. (21 deltagare)
Rajupusu:	Kuntalaisten olohuone, Sulkava kommunalgård, onsdag 21.9.22 kl 17.00. (18 deltagare)
SILMU:	Öppen diskussions- och infokväll på Pellinge kursgård, måndag 14.11.22 kl 18.30. (41 deltagare, varav 22 var från Borgå och Sibbo skärgårdar, Borgå stad och Silmu)
Varsin hyvä:	Forum om skärgårdsforskning kring medborgarforskning, Åbo 2.12.22 (35 pers).
Veejjakaja:	Infokväll på Lintusalo skola, Puumala kommun, 19.9. kl 17.00. Tre representanter för föreningen Veskansan Kylät deltog.

5.3.6 Övrig verksamhet under 2022

- För att perioderna mellan de olika workshopparna inte skulle bli för långa, beslöt vi oss för att regelbundet arrangera digitala **Habitability-morgonkaffet**. Här kan nätverket informera om aktuella händelser, men den viktigaste orsaken är att deltagarna kan träffas och få svar på frågor, av teamet men framför allt av varandra. På de korta morgonträffarna, ca kl 8.30–9.30 på zoom, har vi hittills behandlat bobarhetsanalysens olika delområden, diskuterat olika Leader-ansökningar och projektplaner, och fått aktuella uppdateringar från de olika öarna och skärgårdsområdena. Hittills har vi hållit Habitability-morgonkaffet 24 maj, 1 september och 10 januari. 27–35 personer har deltagit per gång.
- **Nätverket och habitability har presenterats** på olika evenemang, bland annat på Skärgårdshavets vinterträff 4.3, Skärgårdsdelegationens vinterträff 22-23.3, FÖSS Ö-trygghetsseminarium 1.4, Bromarv 27.4, ISISA-konferensen i Zadar 17.6, på HAVET-konferensen "Environmental change, agency and knowledge of the sea" i Åbo 17.8, på Skärgårdsdelegationens möte 14.9 och på Forum om skärgårdsforskning, med fokus på medborgarforskning, 2.12.22.
- **Webbplatsen** har kontinuerligt uppdaterats. Den finns i sin helhet på svenska och finska och har en del material också på engelska. Den innehåller information om nätverket Habitability och omfattar exempelvis också handboken för bobarhetsanalysen i sin helhet på finska, svenska och engelska, se abo.fi/bobarhet, abo.fi/asuttavuus, abo.fi/habitability. Under tiden hösten, 1.8–31.12.2022, har alla sidor som inkluderar adressen [/siasa-bobarhet/](http://siasa-bobarhet/) (alltså finska och svenska bobarhetssidorna) 1471 sidvisningar, alla sidor som inkluderar adressen [/centre-for-lifelong-learning/habitability/](http://centre-for-lifelong-learning/habitability/) (de engelska bobarhetssidorna) har 992 sidvisningar.
- **Habitability-bloggen** är en plattform för samarbete inom temanätverket. Här kan alla dela information, ställa frågor och dela med sig av tips, idéer och funderingar. Här behöver tankarna inte vara färdigt tänkta, vi utvecklar dem tillsammans! Om man vill ha in en text som ett blogginlägg sänds texten/materialet till mia.henriksson@abo.fi. Det är också fritt fram att skriva kommentarer under andras blogginlägg. Se: <https://blogs2.abo.fi/habitability/>
- Nätverkets **Facebook-sida** har idag 224 följare, med en räckvidd på en total räckvidd på drygt 8 400 personer. Siffran är en uppskattning på hur många som i sitt flöde sett Habitabilitys inlägg. Se: <https://www.facebook.com/HabitabilityBobarhetAsuttavuus>
- Arbetet med att **utöka temanätverket** med både nya skärgårdsområden och enskilda skärgårdsbor pågår kontinuerligt.

6. FORTSATTÅ ÅTGÄRDER

Fastslagna och planerade verksamheter för 2023:

10.1.23	Habitability-morgonkaffe på zoom
2.2.23	Workshop #5, Nätverket & Delområde 4: Energi, på distans
Mars	Habitability-morgonkaffe på zoom
13-15.4.23	Workshop #6, Delområde 5: Lokalekonomi, på Utö
Sept	Workshop #7, Delområde 6: Offentlig service, i Insjöfinland
4.12.23	Slutseminarium & Workshop #8: Välmående människor, Åbo

Det finns ett växande intresse för konceptet bobarhet även utomlands, varför det finska temanätverket får stå som exempel i flera länder. Konceptet beskyddas av EU-parlamentariker Tonino Picula, ordförande för Europaparlamentets intergrupp för hav, floder, öar och kustområden (SEArica), som nu ser till att handboken översätts och sprids på de kroatiska öarna. Västanfjärd har som första ort i Finland fått Leader-finansiering för att göra sin egen bobarhetsanalys. Ålands skärgårdskommuner har genom Företagsam Skärgård rf ett Leader-projekt där öarna Sottunga, Föglö och Kumlinge gör bobarhetsanalyser, vilket gör att det finns flera synergieffekter projekten emellan. Landshövdingen i Stockholms län har beslutit att ett tiotal öar i Stockholms skärgård ska genomföra bobarhetsanalyser. Detta innebär att allt mer data om öars bobarhet samlas in och kan jämföras, utvärderas och komma till användning när utvecklingsinsatser diskuteras och beslutas.

7. UPPFÖLJNINGSSINDIKATORER

Verkstojen yleiset tavoitteet

1. *Vahvistaa eri kokoisten alueiden, kuntien ja monenlaisten toimijoiden osallistumista verkostoyhteistyöhön*
2. *Vahvistaa alueiden ja kuntien vetovoimaisuutta ja elinvoimaa*
3. *Tukea alueiden ja toimijoiden välistä vertaisoppimista ja kehittäjäkyvykkyyksien vahvistamista*
4. *Uudistaa aluekehittämisen verkostotyön toimintamalleja*

Verkstojen seuraintindikaattorit

1. *Miten verkoston toimijat osallistuvat ja ovat sitoutuneet verkoston kehittämiseen? Onko mukana eri kokoisia kuntia ja alueita? Onko verkostossa mukana monipuolisesti kuntia, oppilaitoksia, yrityksiä ja 3. sektorin toimijoita? Ovatko teeman kannalta olennaiset tahot mukana?*

Habitability-nätverket är uttryckligen ett nätverk som ska fungera bottom-up. Målet är att samla ö- och skärgårdsbor på gräsrotsnivå, eftersom det på kommun- och politisk nivå redan finns en samlande instans i den statliga Skärgårdsdelegationen. Redan nu samlar nätverket deltagare från Finlands alla större skärgårds- och vattenområden, både på personnivå och genom 3. sektorn. Över 350 personer har hittills aktivt deltagit i nätverkets verksamhet. Fokus sätts på de 31 skärgårdskommuner eller kommuner med skärgårdsdel som omfattas av de deltagande 12 Leader-grupperna.

2. *Kuvaa toimet, joilla verkosto on edistänyt alueiden vetovoimaisuutta esimerkiksi yritysten, nykyisten ja potentiaalisten asukkaiden sekä matkailijoiden näkökulmista.*

Konceptet Habitability handlar i slutändan om att locka nya invånare, genom att stärka lokalsamhället både ekonomiskt, socialt och ur hållbarhetssynpunkt. En bobarhetsanalys, med alla dess 45 indikatorer, är en viktig utgångspunkt för vidare utvecklingsarbete. Genom bobarhetsanalysen kan man peka på det som behöver åtgärdas, men också det positiva som ön eller området borde lyfta fram mer. Under nätverkets workshoppar går vi systematiskt igenom analysens alla sju delområden och 45 indikatorer.

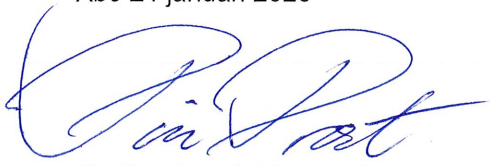
3. *Onko verkoston puitteissa kehitetty alueiden ja toimijoiden välistä kokemusten vaihtoa tavoitteellisesti ja fasilitoidusti? Onko verkoston puitteissa kartoitettu, luotu ja hyödynnetty eri toimijoiden hyviä käytäntöjä? Kokemusten vaihdon ja vertaisoppimisen vahvistamiseen liittyvien tilaisuuksien määrä ja tavoitteet?*

Detta nätverk har satt in en extra stor budgetpost uttryckligen för att skärgårdsbor fysiskt ska kunna träffas och utbyta erfarenheter och best practice. Under våren och hösten samlade nätverket ett 40-tal deltagare per gång till de fysiska träffarna på Karlö och Pellinge. I den första digitala träffen deltog 110 personer, de andra digitala träffarna har lockat 35-50 personer per gång. För att överbrygga tiden emellan de olika workshopparna har vi infört digitala morgonkaffestunder med ungefär en månads mellanrum, där deltagarna kan träffas och utbyta tankar. Bobarhetskonceptets handbok samlar goda exempel från öar runt om i hela Europa, vilka med fördel även kan appliceras på Finlands skärgårdsområden. God praxis delas kontinuerligt på nätverkets webbplats, på Habitability-bloggen och på Facebook.

4. *Millainen on verkostossa muodostetun yhteistyömallin potentiaali tulevaisuudessa? Miten verkostossa on rakennettu toiminnan jatkuvuutta koordinaatorahoituksen (AKKE) päättyessä?*

Detta är nätverkets stora målsättning: att under projektiden hitta ett fungerande system för att upprätthålla nätverket. Varje workshop och nätverksträff tar specifikt upp detta tema, till exempel deltar varje gång ett nationellt skärgårdsnätverk från ett annat europeiskt land, för att dela med sig av sina erfarenheter. Både föreningen Finlands Öar rf och Skärgårdsdelegationen kommer att ha en viktig roll i kontinuiteten i samarbetet mellan de olika skärgårdsområdena i Finland, diskussioner med dessa båda parter kring deras roller förs under hela projektiden. Kan konstateras att, till skillnad från vissa andra nätverk, kommer nätverket för invånare i skärgårds- och vattenområden aldrig att vara självgående. Detta på grund av både geografiska och språkliga utmaningar. Ett fungerande tvåspråkigt nätverk kommer alltid att behöva ekonomi för att friktionsfritt kunna verka på två språk.

Åbo 24 januari 2023

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Pia Prost', with a large, stylized initial 'P'.

Pia Prost, projektansvarig

Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi